

Rapportering av tiltaksgjennomføring i habitatkartlagte sjørretvassdrag i Vindafjord kommune i 2021

Viser til tillatelse gitt av Statsforvalteren i Rogaland v/ Stig Sandring, datert 8. juli 2021.

Det ble benyttet konsulent med elveøkologisk kompetanse under hele gjennomføringen i Oselva, Aurdalsåna og Alvseikjeåna. I Skiftesbekken ble hovedparten av grusutleggene gjennomført med konsulent tilstede, men enkelte utlegg med ble utført av vannområdekoordinator, Vindafjord Jakt- og Fiskelag og skoleklasse (plassering av utlegg var avklart ved befaring med konsulent i forkant). I Svendsbøelva befarte konsulent og vannområdekoordinator tiltaket på forhånd sammen med grunneier.

Vannkikkert ble benyttet ved behov. Det gjaldt først og fremst i dypere partier av Oselva. Ellers gjennomførte man en enkel visuell observasjon uten bruk av vannkikkert. Enkelte tiltak var lokalisert i partier av vassdragene hvor elvemusling ikke kunne være tilstedeværende.

Det ble ikke gjennomført tiltak i Store Gjerdevikbekken, Lille Gjerdevikbekken og Sørhuselva. Enkelte omsøkte tiltak ble heller ikke gjennomført i vassdrag hvor tiltaksgjennomføring foregikk. Disse er listet opp under hvert enkelt vassdrag. Flere av disse er aktuelle å gjennomføre i 2022.

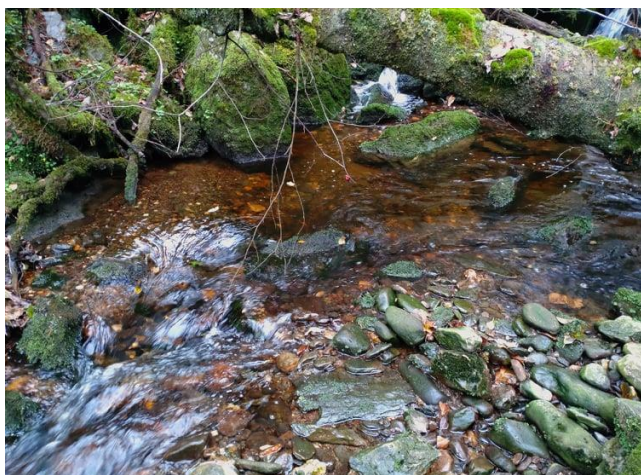
Skiftesbekken:

1. Utlegg av gytegrus (segment 5 og 6)

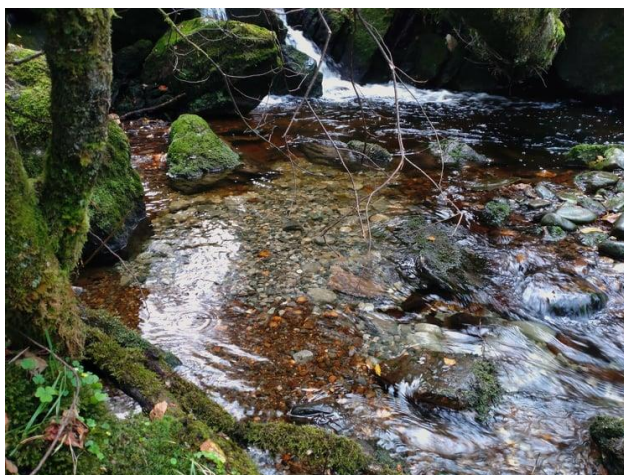
Det ble lagt ut ca. 4 m³ grus fordelt på seks steder i segment 5 og 6. Det var søkt om utlegg fra segment 6 og oppover, men vanskelig adkomst, og konsulents egne vurderinger, gjorde at man også la ut grus i segment 5. Utleggene i segment 5 og det nederste i segment 6, ble gjort ved hjelp av gravemaskin. De øverste utleggene ble gjort manuelt av en skoleklasse, med veiledning fra Vindafjord Jakt- og Fiskelag og vannområdekoordinator. På grunn av mangel på stor stein og høy vannføring, ble det ikke plassert stor stein oppå alle utleggene. Det er aktuelt å gjøre dette i 2022.

Følgende tiltak ble ikke gjennomført i Skiftesbekken i 2021:

- Reetablering av kantvegetasjon (segment 1, 3, 4-6 og A1)
- Utgraving av kulp (segment 4)

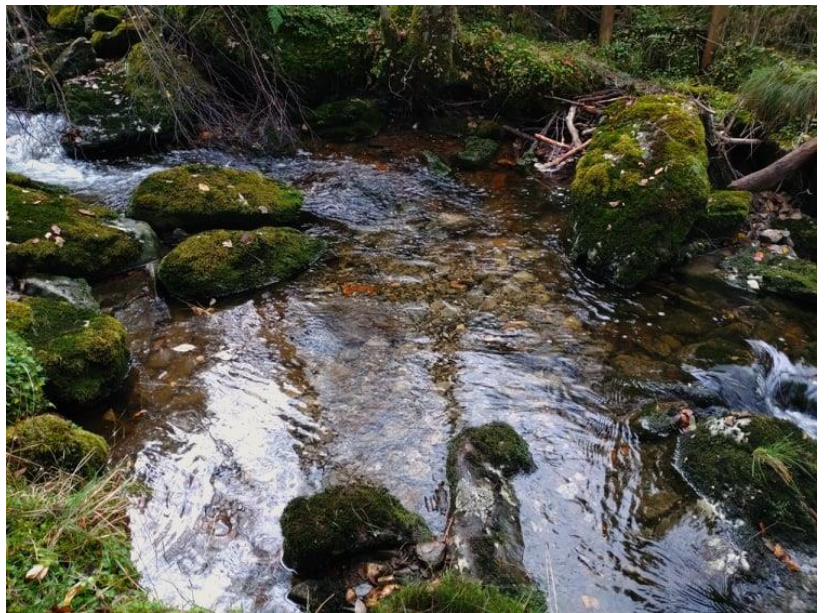
Før øverste gytegrusutlegg.

Etter øverste gytegrusutlegg. Utlegget ble gjort manuelt.

Før nest øverste gytegrusutlegg.

Etter nest øverste gytegrusutlegg. Utlegget ble gjort manuelt.

I to kulper ble det lagt ut gytegrus som fordeler seg nedover bekken. Utlegget ble gjort ved bruk av gravemaskin.

Nest nederste utlegget ble gjort ved bruk av gravemaskin. Etter høy vannføring har noe av grusen blitt skylt på land.

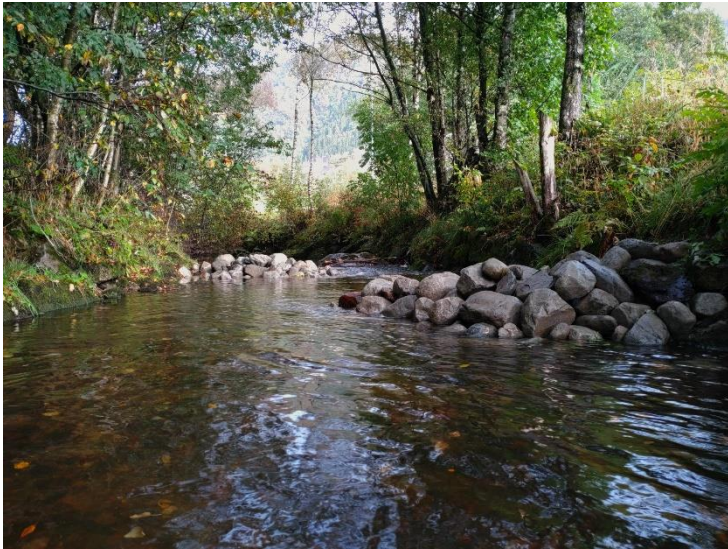

Nederste utlegget ble gjort ved bruk av gravemaskin. Etter høy vannføring har noe av grusen blitt skylt på land.

Oselva:

1. Etablering av steinbuner (segment 27-37 og 42-48)

- Det ble lagt ut ca. 110 m³ med større stein (20-70 cm) i buner, røyser og langsgående rygger i angitte segmenter. Utleggene ble gjort ved bruk av gravemaskin på hjul med henger. Det var lett adkomst til elva via en turvei i segment 27-37. Utleggene ble modifisert ved manuelt arbeid. I segment 42-48 var det litt vanskeligere tilkomst til elva, og det måtte fjernes litt kantvegetasjon for å få steinen ut i elva. I disse segmentene måtte en også ty til mer manuelt arbeid.

Noen få av totalt 64 buner, røyser og langsgående rygger med større stein som ble lagt ut.

2. Utlegg av gytegrus (segment 46)

- Dette tiltaket ble ikke foreslått i rapporten, men i etterkant av Vindafjord Jakt- og Fiskelag (konsulent støttet tiltaket). Det ble gitt tillatelse til utlegget av Statsforvalter, under forutsetning av at tiltaket ble utformet i tråd med *Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø* og involvering av konsulent under gjennomføring. Det ble lagt ut rundt 3 m³ med gytegrus, og plassert ut enkelte større steiner for å stabilisere grusen og skape variasjon og skjul.

3. Forenkle oppvandring forbi terskel (segment 31)

- Enkelte av steinene i terskelen ble fjernet, slik at fisk i ulike størrelser kan forsere terskelen.

4. Utlegg av gytegrus (segment 37) – Ikke omsøkt tiltak

- Ved befaring før tiltaksgjennomføring i elva, mente konsulent at det burde legges ut rundt 1,2 m³ på et brekk nedenfor Gjuvelvas samløp med Oselva. Nevnte mengde ble lagt ut, og det ble plassert ut enkelte større steiner for å stabilisere grusen og skape skjul.

Følgende tiltak ble ikke gjennomført i Oselva i 2021:

- Reetablering av kantvegetasjon langs elv og bekker
- Etablere terskel nedom rør (segment 62)
- Utlegg av gytegrus i Gjuvelva, Røsarebekken og Grasdalenbekken (segment C3, D1 og G2)

Blikraåna:

1. Etablere terskel nedom rør i sidebekk til Blikraåna (segment A22)

- Ved bruk av stein prøvde man ved manuelt arbeid å heve vannstanden i kulpen, slik at fisk kan ta sats inn i røret, og vandre videre oppover. Man fikk hevet vannstanden en hel del. Røret er fortsatt en flaskehals for videre oppvandring, såfremt man ikke får satt inn terskler (som vil være krevende fordi røret er svært lite). Det er uansett positivt at vannspeilet i kulpen har blitt hevet med tanke på standplasser for fisk. Sidebekken kan i tørre perioder tørke ut, og kulpen vil være egnet som refugium i slike perioder. Man har opprettet god kontakt med grunneier (bonde), og grunneier ønsker å se nærmere på muligheten for å kunne gjenslynge bekken nedstrøms kulpen.

Man prøvde å kulpe opp dammen slik at avstanden fra utløpet av stikkrennen til vannflaten ble mindre. I forbindelse med dette, måtte det også tilrettelegges på nedsiden av kulpen, slik at man unngikk nye vandringshindre.

Aurdalsåna:

1. Utbedre terskel ved inntaksdam til småkraftverk (segment 64)

- Grunneier stilte med gravemaskin, stedege masser og duk for å gjennomføre tiltaket. Det var foreslått å utbedre terskelen ved å sentrere vannløpet for å sikre lettere oppvandring for fisk. Man valgte å gå for en annen og bedre løsning i felt. Det ble plassert ekstra stein i terskelen, lagt på duk, og så plassert jordmasser/stein på toppen av duken. Oppdemmingen gjør at vannet nå slår tilbake gjennom kulvert, og sikrer en vesentlig bedre vannføring i elveløpet ved siden av inntaksdammen. I tillegg vil fisken alltid ha en dyp dam som sikrer standplasser i tørre perioder. Det ble også flyttet et par steiner i elveløpet som i utgangspunktet hadde lav vannføring, slik at man nå i større grad leder vannet ned her, istedenfor gjennom kulverten.

Det ble tilført noe ekstra stein under duken, før duken ble lagt over. På toppen ble det plassert stein/jordmasser.

Ved å tette terskelen helt, steg vannet kjapt i inntaksdammen. Vannet slår da tilbake gjennom stikkrennen, og over i elveløpet man ser i bakgrunnen.

Ved å tette inntaksdammen og lede vannet ned i elveløpet (med å flytte et par steiner til venstre for der vi står på bildet), så sikrer man at fisk kan forsere oppover i elva på tilnærmet alle vannføringer.

Nå er det fritt leide for fisk i elveløpet som tidligere hadde lav vannføring. I tillegg fungerer inntaksdammen som et refugium for fisk i alle størrelser når vannføringen er svært lav.

Følgende tiltak ble ikke gjennomført i Aurdalsåna i 2021:

- Fjerne/justere kunstig terskel (segment 11)

Alvseikjeåna:

1. Utlegg av gytegrus (segment 46)

- Med en liten gravemaskin ble det lagt ut gytegrus i fire egnede kulper. I rapporten (og søknaden) var det foreslått utlegg i én kulp (2-3 m³), men konsulent mente man kunne supplere med små gytegrusutlegg i to andre kulper. Totalt ble det lagt ut ca. 6 m³. Det ble plassert noen større steiner oppå grusen, for å stabilisere substratet, og skape variasjon, skjul og rett strømhastighet.

Nederste og største gytegrusutlegget.

Øverste gytegrusutlegget.

Svendsbøelva:

1. Utlegg av gytegrus

- Man valgte å dumpe gytegrus fra to steder langs elva, for så å la vannstrømmen frakte grusen nedover elveløpet. Det var foreslått og søkt om utlegg av 5 m³ gytegrus, men siden lastebil skulle ens ærend til Svendsbøelva, så mente konsulent at man burde fylle opp lastebilen. Derfor ble det dumpet mellom 8-9 m³ gytegrus i elva. Leder av grunneierlaget vil følge med på hvor grusen plasserer seg i elva.

Sørhuselva:

På bakgrunn av misforståelser ble det ikke gjennomført tiltak i Sørhuselva i år. Det er mulig det blir gjort tiltak til neste år.